4. Parels

De Parels van het eiland worden in dit hoofdstuk apart beschreven om de bijzonderheid per parel aan te geven en ze daarmee extra status te geven. Een totaaloverzicht van de parels is opgenomen in bijlage 3.

4.1. Uitgangspunten

Alle parels bestaan uit houtopstanden, zijn op de overzichtskaart aangegeven en zijn in en rondom West gesitueerd. Dit is veroorzaakt door de ligging van West in de duinen, terwijl de overige dorpen op de grens van de polder of in de polder liggen, en omdat West het oudste en grootste dorp is op Terschelling waardoor veel ontwikkelingen hebben plaatsgevonden. De parels zijn bijzonder omdat ze ieder voor zich een aparte identiteit hebben en een specifieke functie kennen. De verschillende functies zijn door diverse redenen ontstaan en vervullen verschillende maatschappelijke behoeftes. De functies zijn grofweg in te delen in natuur, houtproductie en beleving. Per functie worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Uitgangspunten voor functie Natuur:
- Bosontwikkeling met als koers de potentiele natuurlijke vegetatie (PNV);
- Stimuleren van natuurlijke processen;
- Bestrijden van agressieve exoten;
- Volwassen bos met verjonging nastreven;
- Stimuleren van een bosrandontwikkeling.

Uitgangspunten voor functie Beleving:
- Verhogen van de belevingswaarde;
- Verbeteren toegankelijkheid;
- Uitbreiden kleinschalige voorzieningen.

Uitgangspunten voor functie Houtproductie:
- Verhogen van de houtkwaliteit door gerichte boomselectie;
- Maximaliseren van de bijgroei door dunning;
- Stimuleren van spontane verjonging;
- Kostendekkend werken op basis van houtopbrengsten.

Als drager van landschappelijke en groene kwaliteiten hebben de parels een grote economische waarde. Voor veel algemeen voorkomende dieren en plantensoorten zijn de bossen en natuurterreinen een belangrijk leefgebied. Enkele zeldzame en bedreigde soorten vinden in de bos- en natuurterreinen een geschikt biotoop. Als infiltratiegebied spelen de bossen op een groter schaalniveau een rol.

Natuurwaarden
Op Terschelling zijn meerdere organisatie die veel waarde toekennen aan de houtopstanden met hoge natuurwaarden. Behoud en verdere ontwikkeling van deze natuurwaarden worden daarom erg belangrijk geacht. Een aantal aspecten spelen daarbij een rol:
- Structuur
- Open plekken
- Dood hout
- Inheemse boomsoorten
- Menging
- Flora en Fauna

- Natuurlijke bosranden

Belevingswaarde

Een belangrijk uitgangspunt van de gemeente bij het beheer van haar bossen is dat deze een hoge belevingswaarde en visuele aantrekkelijkheid bezitten. Het gehele bosgebied is toegankelijk. Dit houdt in dat recreatievormen als wandelen, fietsen en paardrijden op de daarvoor aangewezen paden worden toegestaan.

Het bos moet aantrekkelijk zijn voor bezoekers. Hierbij vormt variatie het sleutelwoord. De aantrekkelijkheid wordt bepaald door variatie in:

- Boomsoorten
- Hoog versus laag
- Licht versus donker
- Open versus dicht
- Natuur versus "cultuur"
- Markante elementen

Bosverjonging

Bosverjonging is essentieel voor de verticale structuren en ecologie van het bosecosysteem. Naast het oogsten van hout door middel van dunning is het van belang om regelmatig verjongingsgaten te kappen teneinde zorg te dragen voor voldoende jong bos voor de toekomst. Selectiecriteria voor het uitzetten van de verjongingsgaten kunnen verschillen. Daarbij spelen motieven als verjonging, structuurverbetering en bijsturen in soortensamenstelling een rol.

4.2. Parel 1 Tussen de Stilen en Europalaan

Dit bos bestaat grotendeels uit grote dennen met ongeveer 15% loofhout (gemengd bos) en is rond 1920 aangeplant voor houtproductie en in het kader van de werkgelegenheid. Het bos ligt op een duin, is zandig en heeft veel reliëf. De standplaats is vrij droog. In de lagere delen is spontane ontwikkeling van berk en andere loofhoutsoorten te vinden. Er komen enkele groepjes met hulst voor. Dit bos natuurlijk laten ontwikkeling door natuurlijke processen. Natuurlijke omvorming van naaldbos naar gemengd loofbos, een natuurlijker bosbeheer en een groter aandeel dood hout in het bos verhoogt de soortenrijkdom van de bossen. Zo profiteren holenbroeders als spechten en mezen van (staand) dood hout en is een natuurlijk bosbeheer gunstig voor paddenstoelen, mossen en bosplanten. Door de omvorming ontstaat er een grotere ruimtelijke variatie en verbeterd de biodiversiteit.

4.3. Parel 2 Vogelbosje Van Heusdenweg / Dennenweg (Oude kwekerij van Staatsbosbeheer)

Deze houtopstand is rond 1930 ontstaan uit de oude ondergrond van een boomkwekerij van Staatsbosbeheer en staat midden in het bebouwde gebied van West. De bomen zijn uitgegroeid tot een weelderige gemengde houtopstand. Door de ontwikkelingen rondom dit bosje, staat de opstand dieper ten opzichte van de omliggende elementen en wordt de waterhuishouding voorzien van gebiedseigen water. Het areaal is erg nat en bestaat voor 100% uit loofhout. Door de omsluiting treed er grote wisseling in de waterstand op. Verschil in de hoogte van de bodem geeft veel gradiënten en daarmee meer potentie voor verschillende soorten. De bodem is rijk aan voedingsstoffen en venig van aard. De voorkeur is om dit bos verder natuurlijk te laten ontwikkelen omdat er hoge natuurwaarden aanwezig zijn. De ontwikkeling van nieuwe soorten is al zichtbaar en wordt gestimuleerd. Nadruk op de functie natuur. Een betere ontwikkeling van de zoom- en mantelvegetatie wordt gewenst.

4.4. Parel 3 Begraafplaats

Dit unieke gebied is rond 1920 aangelegd en heeft een parkachtige uitstraling en bestaat uit hoog opgaande dennen waaronder de begraafplaats is gesitueerd. De begraafplaats is bijzonder te noemen door haar specifieke ligging en karakter. Deze parel wordt veel bezocht en dient als zodanig in stand te worden gehouden. Langs de randen ten noorden zijn kansen om een betere zoom en mantelvegetatie aan te brengen door andere beheermaatregelen toe te passen. Ook is het vanuit de gebruikers doelgroep en het gebruik wenselijk om een stabiel verhard pad aan te leggen in plaats van de houtsnipperpaden. Dit doet enigszins afbreuk aan het beeld maar is begrijpelijk gezien de functie. Indien de keuze voor verharding wordt gemaakt dient deze goed te zijn afgestemd op het "natuurlijke" beeld. Betonpaden en zwarte asfaltpaden valt af te raden. Het toepassen van asfalt is wel mogelijk met een bruine of een natuurlijke kleur.

De Oorlogsbegraafplaats is vlak na de oorlog aangelegd en grondgebied van de Engelsen. De gemeente heeft dit wel in beheer maar zeggenschap ligt in Engeland. Dit strakke ontwerp steekt af op de aanliggende begraafplaats en valt daardoor op. Instandhouden om begraafplaats te accentueren.

Verscholen tussen beplanting is er nog een rustplaats voor onbekenden. Dit karakter past in het geheel van het parkachtige.

4.5. Parel 4 Bos Burgemeester van Heusdenweg

Dit naaldhoutbos bevat iets loofhout is een smalle zone en vormt een buffer tussen weg en bebouwing. Ecologisch gezien vormt dit bos een verbinding tussen De Stilen/ vogelbosje en het buitengebied. Het bos is plaatselijk relatief smal en er zijn harde overgangen tussen de wegen/ bebouwing en het bos waar te nemen. Voor de toekomst laten we de dennen zoveel mogelijk staan en is in de toekomst de omvorming van de dennen, door natuurlijke processen, naar loofhout gewenst. Het bos tegen de achtertuinen van de aanwonende is afgezet en wordt op dit moment kort gehouden. Hier is nu een mooie kans ontstaan om een goed ontwikkelde zoom en mantelvegetatie te realiseren. Aan dit bos wordt de functie natuur gekoppeld.

4.6. Parel 5 Bos langs duinrand en dorpsrand Parnassiaweg/Prinses Margrietlaan

Dit bos bestaat uit een homogene opstand van dennenbomen en ligt tussen de duinen en het bebouwde gebied ten westen van West. De dennen zijn van dezelfde leeftijd en staan erg dicht op elkaar. Er is nagenoeg geen onderbegroeiing. Vanuit het landschapsbeleidsplan wordt de omvorming van naaldbos naar gemengd loofbos voorgesteld. Op deze locatie wordt bewust gekozen om de houtopstand met dennen zoveel mogelijk te conserveren. Dit geeft bijzondere doorzichten van bebouwing tot de duinen en andersom. Het bos wordt druk bezocht. De natuurwaarden lijken ondergeschikt en zijn nog niet in beeld maar het bos vervult in het grotere geheel een natuurfunctie als ruimte voor de fauna.

4.7. Parel 6 De groene vingers

De "groene vingers" lopen van het noorden en het noordwesten via de wijken het dorp in. Deze stroken brengen de natuur in de kern. Deze overgang verbreekt de sterke en harde overgang van dorpsrand naar het landschap. De "groene vingers" bestaan voornamelijk uit duinvegetatie met meestal dennenbomen. Bij ruimtelijke en stedenbouwkundige ontwikkelingen wordt aandacht

geschonken aan de groene inrichting. Hier is altijd sprake van maatwerk. De groene inrichting dient aan te sluiten bij de groene vingers en de bestaande groene structuur, bijvoorbeeld de dorpsbossen.
Hierdoor wordt het dorpslandschap met landschappelijke buitenranden en groene binnenranden versterkt en worden mogelijkheden geboden voor een betere uitwisseling van planten- en diersoorten. Deze groene vingers zijn waardevol en worden niet geheel of gedeeltelijk verkocht, verhuurd of in gebruik gegeven.

4.8. Gebruik

De parels maken fysiek deel uit van West. Ze voorzien in de natuurbeleving en de behoefte van bewoners. De Parels zorgen ervoor dat de bezoeker zich ver weg waant van het dorp.

Voor wandelaars, sporters, doorgaand langzaam verkeer, ruiters en fietsers zijn er paden. Deze paden zijn voldoende veilig en goed begaanbaar. Daar waar de paden en routes elkaar in het gebruik frustreren, wordt gezocht naar een betere scheiding. De bestaande paden en routes voorzien in de behoeften en bieden voldoende kansen voor de toekomst, uitbreiding is derhalve niet nodig. De toegankelijkheid van de Parels is goed.

Bankjes en prullenbakken worden in aantal gehandhaafd en zijn van goede kwaliteit. Wel vindt een heroriëntatie van de banken en prullenbakken plaats, waarbij plaatsing en gebruik worden afgestemd met de gewenste situatie.

Hondenbezitters zijn trouwe bezoekers in sommige parels. De honden kunnen echter ook voor overlast zorgen. Het gemeentelijk honden uitlaatbeleid wordt gehandhaafd, echter bij de heroverweging van het Beleidsplan wordt gepleit voor een betere zonering vanuit het uitgangspunt dat verschillende gebruiksvormen elkaar niet mogen frustreren. Honden dienen in boselementen niet vrij rond te lopen om verstoring in natuurlijke processen te voorkomen.

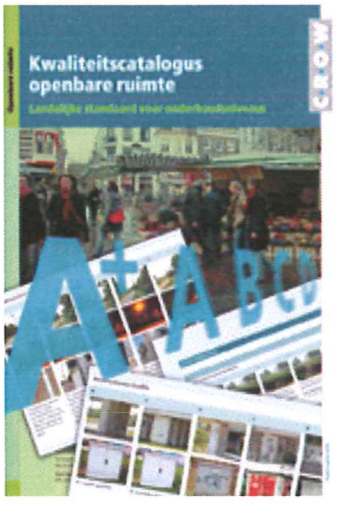
5. Beheer en onderhoud

Het openbaar groen vertegenwoordigt een groot gemeenschappelijk kapitaal. Het duurt vaak jaren voordat een gewenst eindbeeld is bereikt. Verwaarlozing betekent een dure en tijdrovende vervangingsronde. Alle reden om op verantwoorde wijze met dit kapitaalgoed om te gaan en kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het toepassen van de juiste onderhoudsmethoden (ontwerpbewust beheren) wordt het groen optimaal in stand gehouden en tijdig pleksgewijs hersteld. Het groen kan zo langdurig in stand worden gehouden waarbij het kapitaalverlies nihil is. Een zorgvuldige keuze voor ontwerp binnen de kaders draagt bij aan de instandhouding. (beheerbewust ontwerpen)

Beheren is het in leven houden en/of tot leven wekken van de landschappelijke, stedenbouwkundige en cultuurhistorische grondslag van wijken en buurten met behulp van groenbeleid. In dit verband is beheer met name gericht op de ontwikkeling van groenvoorziening en het daarbij behorende "eindproduct". Middels onderhoudsmaatregelen wordt bewerkstelligd dat een beoogde functievervulling door een groenvoorziening gehandhaafd blijft.

Tot voor kort werd een onderscheid gemaakt in de te leveren prestatie om tot een gewenst resultaat te komen, zoals intensief, standaard, extensief en ecologisch. Tegenwoordig maakt men veelal gebruik van het zogenaamde IBOR model, (Integraal Beheer Openbare Ruimte), dat zich richt op beoogde kwaliteitsbeelden. In deze IBOR - aanpak gaat het om het resultaat, de output, in plaats van om de inspanning en inzet, de input.

Middels een kwaliteitscatalogus kunnen beheerders eenvoudig de juiste beelden en prestatie-eisen in hun eigen beheerproces introduceren. Voor bestuurders en beleidsmakers is deze methode uitermate geschikt om verantwoord te communiceren over de onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte. Zowel bij het formuleren van ambities als bij het formuleren van opdrachten kan een selectie gemaakt worden uit de geboden kwaliteitscriteria en bijbehorende meetbare normen. De kwaliteitscatalogus gaat uit van een schaalindeling met vijf niveaus, variërend van zeer goed (A+) tot te slecht (D). Middels deze prestatie-eisen kan zowel de actuele situatie worden vastgelegd, als de beoogde situatie worden aangeduid. De eerder in dit hoofdstuk gemaakte indelingen van ruimtelijke gebieden en de groentypologieën passen uitstekend binnen het instrumentarium van de kwaliteitsbeelden.

De kwaliteitscatalogus richt zich voornamelijk op de zichtbare beeldkwaliteit, de cosmetisch kant oftewel, hoe schoon en netjes het is. Het zegt nog niets over de technische kwaliteit van de bomen, het plantsoen en het gras (heel en veilig).

Beheer en onderhoud draagt zorg voor de instandhouding van de openbare ruimte. Afhankelijk van keuzes die gemaakt worden (beleid) wordt het beheer uitgevoerd. De afgesproken kwaliteit wordt gehandhaafd, calamiteiten worden verholpen en bij nieuwe projecten wordt groen aangepast of opnieuw aangelegd. Veranderende keuzes bekent ook een veranderende manier van uitvoering. De effecten hiervan worden ten allen tijde afgewogen en gecalculeerd, teneinde een duurzaam en zorgvuldig beheer binnen geldende afspraken te garanderen. Hierbij worden de principes voor inrichting en structuur aangehouden.

Hier eisen de trafokasten de aandacht op wat een minder mooi beeld geeft. Ook is de inrichting niet duurzaam. Dit gras is moeilijk te onderhouden door het hekwerk en obstakels. Beter is om dit perk met bijvoorbeeld bodembedekkers in te vullen. (wel rekening houdend met de toegang tot de kasten)

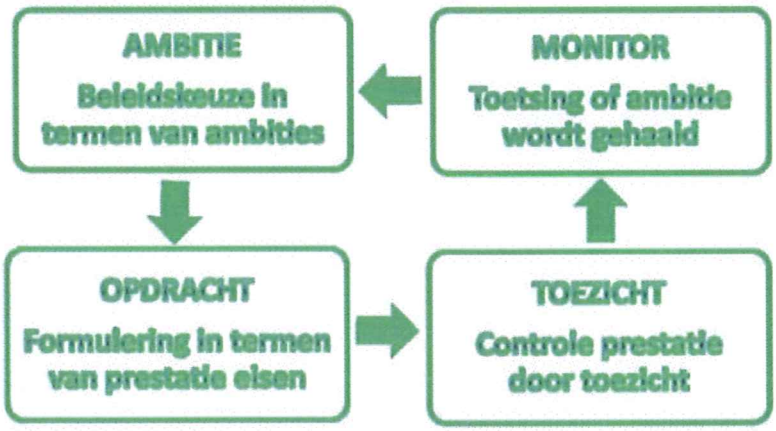
Het onderhoud van de groenvoorzieningen dient afgestemd te worden op de functionaliteit, de beoogde beeldkwaliteit, de verwachte levensduur van de groeninrichting en overige waarden van het groen. Hiertoe dienen maatregelpakketten samengesteld te worden welke passen bij de functie en locatie van het groen.

Zodra de nagestreefde beeldkwaliteit van de groeninrichting door bijvoorbeeld ouderdom niet meer gehaald kan worden of de functie van het groen verandert, dient de betreffende groeninrichting gerenoveerd of gereconstrueerd te worden (vervanging). Met behulp van monitoring kan worden bepaald welke waarde de betreffende groeninrichting nog heeft en welke stappen gezet dienen te worden (renoveren, vervangen, afstoten of verwijderen). Reguliere inspecties van de openbare ruimte leveren daarnaast inzicht in de situatie en ontwikkeling van het groen, zodat de negatieve signalen tijdig inzichtelijk zijn en benodigde maatregelen genomen kunnen worden.

6. Monitoren

Monitoren is een onlosmakelijk facet bij het proces van beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Onderstaand schema geeft inzicht in zo'n proces van beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

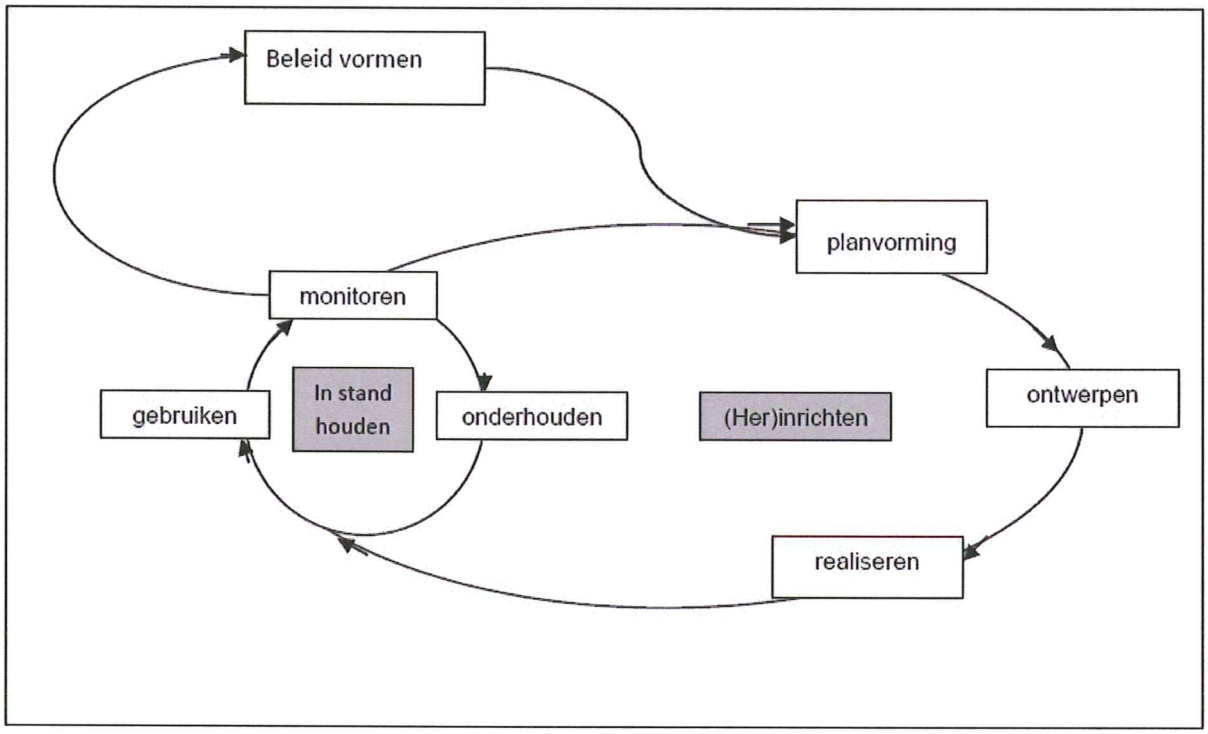
6.1. Principes

De ambitie komt vanuit beleidskeuzes en wordt met kaders in een prestatie eis geformuleerd, dat is de opdracht. Bij de uitvoering van de opdracht is toezicht nodig om te controleren of de afgesproken prestatie wordt gehaald. Daarna wordt in groter verband bekeken (gemonitord) of de opdracht aan de ambitie heeft bijgedragen.

Middels monitoren ontstaan impulsen voor het resultaatgerichter inzetten van middelen. Monitoren van groenvoorzieningen en bomen kan zowel gericht zijn op visuele inspectie als inspectie van de technische kwaliteit. Wat de beleving is van bewoners inzake beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het groen kan onderzocht worden middels een klanttevredenheidsonderzoek.

Schematische weergave van het beheerproces

6.2. Participatie

In toenemende mate willen bewoners meepraten en meedenken over de inrichting, het beheer en het onderhoud van de openbare ruimte. Diverse gemeenten zijn bezig om burgers te betrekken bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Uit evaluaties van dergelijke participaties zijn de volgende conclusies te trekken:

- Bewoners laten meepraten en mee laten denken over de inrichting geeft draagvlak en betrokkenheid.
- Bewoners betrekken bij beheer en onderhoudstaken kost ook nog veel inzet van eigen personeel en geeft, zeker op lange termijn meestal geen besparing op de kosten.

Het gevoel dat de burger heeft bij de openbare ruimte wordt voornamelijk beïnvloed door cosmetische aspecten zoals schoon en netjes. De kwaliteit wordt maandelijks gecontroleerd en beoordeeld op de gestelde kwaliteitsambitie. In de jaarrekening wordt de raad geïnformeerd of de kwaliteitsambitie is gehaald. De technische kwaliteit dient gekoppeld te worden aan de cosmetische kwaliteiten en heeft altijd een relatie met de duurzame instandhouding. Een niet duurzame instandhouding is duurder omdat de investering een korte omloop kent. Duurzame instandhouding is verantwoord omgaan met het geïnvesteerde goed.

7. Functies

Het openbaargroen kent veel functies naast groen technische aspecten zoals ontwerp en sierwaarde. Onderstaande functies maken onderdeel uit van het groenbeleid.

7.1. Ecologie

Op Terschelling is de flora en fauna volop aanwezig. Binnen de dorpen komt deze in mindere mate voor door beperking in groenareaal. De gemeente zet zich in voor ecologisch groen waar het kan. Voorbeelden zijn het bosje naast het gemeentehuis en langs dorpsranden in de overgangen naar het buitengebied. Deze gebieden kunnen potentie hebben om in de ecologische functie te voorzien. De ecologische structuren zullen zoveel mogelijk worden benut en verbeterd door uitbreidingen of beheerwijzigingen van het groen en de aanleg van ecologische verbindingszones. Bestaande groenstructuren in het bebouwde gebied worden verbonden met andere structuren in het buitengebied. De bermen kunnen grotendeels ecologisch worden beheerd. Ecologisch beheer binnen de bebouwde kom wordt vaak als "minder netjes" ervaren door bewoners en gebruikers. Ecologisch groen zal daarom vooral gericht zijn op de beschikbare ruimtes met de juiste functie en verbinding naar het buitengebied.

Het beheer in de ecologische gebieden wordt afgestemd op de te bereiken processen en doelgroepen. Niet elke plek is hiervoor geschikt. In overleg met een ecoloog moet bekeken worden welke plekken goede potenties hebben om ecologische waarden te vergroten door een aanpassing in het beheer. Algemene eisen voor een zinvol ecologisch beheer zijn:

- Geen geïsoleerde plekken, het groen moet onderdeel uitmaken van een structuur.
- Geen kleine arealen maar liefst aaneengesloten grotere gehelen
- Geen storingsgevoelige plekken (niet naast speeltuin en hondengebied)
- Ecologisch doel afstemmen op de bodemgesteldheid (verschraling op vette kleigronden heeft weinig potentie/ nut)
- Gefaseerde maatregelen (pleksgewijs, om het jaar)
- Gebruik van vriendelijke materieel en materiaal
- Vrijkomende materialen kunnen nuttig zijn (zaden, vruchten, schuilplaats)

In bijlage 4 treft u een rapportage van P.J. Zumkehr, Zumkehr Ecologisch Adviesbureau, Terschelling waarin de natuurwetenschappelijke waarden van de naaldbosrestanten binnen West-Terschelling en langs de randen van het dorp zijn beschreven.

7.2. Biodiversiteit

In het verlengde van ecologische waarde ligt biodiversiteit. Waar ecologische waarde vooral betrekking heeft op geven van ruimte aan de natuur, heeft biodiversiteit vooral betrekking op de variatie in de aanwezige flora en fauna. Dit speelt zich voornamelijk in het buitengebied af. Binnen de kern heeft de biodiversiteit meer het doel om ziekten en plagen te voorkomen.

Stimuleren variatie

Naast het geven van ruimte met het ecologische groen en het gebruik van ecologische beheermethoden en – middelen, wordt biodiversiteit ook bevorderd door variatie aan te brengen in de beplanting. Een grotere rijkdom aan beplanting leidt veelal tot een groter variatie in diersoorten. Positief neven effect is dat er ook minder ziekten en plagen voorkomen. Variatie in beplanting kan op verschillende manieren.

Zo kan gevarieerd worden in verschillende groentypen, verschillende plantensoorten en inde mate van beheer. De voorkeur gaat uit naar zoveel mogelijk gebiedseigen beplantingen. Planten gedijen immers het beste in hun natuurlijke omgeving zonder dat er conflict ontstaat met andere dier- en plantensoorten in de omgeving.

Habitats creëren

Het handhaven of vergroten van de biodiversiteit wordt bereikt door diverse habitats te realiseren. De diverse planten- en diersoorten hebben hiermee hun ideale leefomgeving. De variatie in habitats wordt bereikt door huidige habitats te behouden en in de inrichting maar ook in het beheer gerichte keuzes te maken voor differentiatie. Diverse soorten als paddenstoelen, insecten en vogels gedijen bijvoorbeeld in of op dood hout. Het laten staan/ liggen van dode bomen is een voorbeeld van het creëren van een bijzondere habitat.

Tijdelijke functie

Binnen de gemeente zijn soms tijdelijk locaties beschikbaar die braak liggen of tijdelijk geen functie hebben. Op dergelijke locaties is het mogelijk om deze een inrichting te geven en zo biodiversiteit te stimuleren, bijvoorbeeld door het inzaaien met bloemenmengsel. Hiermee kan de uitstraling van het betreffende gebied verbeteren en de biodiversiteit toenemen. Bij definitieve invulling wijkt dit groen voor de nieuwe ontwikkeling.

7.3. Duurzaamheid

Een duurzame instandhouding wordt geborgd door de juiste inrichting, beheer en onderhoud. Duurzaam is een breed begrip dat in principe allesomvattend is. Zo kan duurzaamheid betrekking hebben op de levensduur van materiaal of ontwerp in fysieke zin of in de zin van acceptatie en draagvlak (een mode gevoelig ontwerp is minder duurzaam). Daarnaast kan duurzaam betrekking hebben op natuur zoals het geven van ruimte aan flora en fauna of het gebruik van milieuvriendelijke middelen en technieken voor onderhoud. Aangezien duurzaamheid voor Terschelling een belangrijk raakvlak is, zijn de aspecten van duurzaamheid die betrekking hebben op groen onderstaand nog eens op een rij gezet, opgesplitst in inrichting en beheer.

Inrichting:

- Het juiste groen op de juiste plek; in smalle straten kleinere bomen in groter groenvakken losser groeiende beplanting, geen vruchtdragende soorten bij parkeerplaatsen etc.
- Beheerbewust ontwerpen en ontwerpbewust beheren. Rekening houden wat beheertechnisch mogelijk is en wat er in het ontwerp bedoeld is.
- Werk integraal en stem verschillende elementen op elkaar af
- Gevarieerde sortimentskeuze ivm ziekten en plagen
- Toepassen van zoveel mogelijk streekeigen plantgoed
- Groene ruimten waar mogelijk combineren met water; natuurlijke oevers, wadi's
- Voorkom modegevoelige materialen en ontwerpen

Beheer:

- Gebruik energiezuinig materieel en wees efficiënt in gebruik
- Groenafval slim gebruiken of afvoeren voor biomassa of composteren
- Bestekken aanpassen met duurzaamheidscomponenten
- Alleen gebruik van milieu vriendelijke bestrijdingsmiddelen als niets anders meer helpt (mechanisch)
- Evenwicht in inrichting, beheerkosten en kwaliteit

7.4. Veiligheid

Er is een verdeling te maken in sociale en fysieke veiligheid. Sociale veiligheid heeft betrekking op beleving en gevoel van veiligheid en de sociale interacties tussen mensen. Fysieke veiligheid, waar verkeersveiligheid ook onderdeel van is, betreft de daadwerkelijke kans op fysiek letsel. Onderstaand worden de aandachtspunten van veiligheid benoemd die betrekking hebben op het groen in de gemeente.

Groen en sociale veiligheid:

- Voorkomen van groen dat het zicht op hang-/ verblijfplekken beperkt ten behoeve van de sociale controle;
- Verblijfsgroen goed bereikbaar maken zodat er sociale interactie kan plaatsvinden;
- Zorgen voor een brede functionaliteit va het betreffende groen zodat er een brede groep gebruikers gediend worden en wederzijdse interactie tussen groepen plaatsvind.
- Creëer voldoende mogelijkheden voor ontmoeting ter bevordering van sociale interactie en toezicht;
- Voorkom donkere onoverzichtelijk plekken in verblijfsgroen;
- Voorkom verloedering van groen. Slecht onderhouden groen en zwerfafval stimuleert verdere verslechtering en werkt negatief op de beleving van veiligheid.

Groen en fysieke veiligheid:

- Zorg voor overzichtelijkheid in verkeerssituaties;
- Voorkom onveilige verkeerssituaties, giftige- en stekelplanten en gevaarlijk water bij speelvoorzieningen;
- Voorkom hinderlijke overhangende takken op rijbanen;
- Voorkom natuurlijk afval die gladheid veroorzaken;
- Voorkom opdruk van boomwortels door ruimte te geven in de ondergrond;
- Zorg voor de veiligheidsvoorzieningen tijdens uitvoering van werkzaamheden in het groen.

8. Uitwerking groenbeleid

In het begin van deze beleidsmodule zijn doelstellingen gesteld op basis waarvan de gemeente het groen wil behouden en wil verbeteren. Deze doelstellingen vormen het toetsingskader voor ontwikkelingen. Hieronder worden de doelstellingen van de gemeente voorzien van een specifieke uitwerking van deze onderwerpen. De maatschappelijke raakvlakken worden gekoppeld aan deze doelstellingen.

8.1. Behoud en versterken van sfeer en imago

Het openbare groen is een van de factoren die de sfeer van de bebouwde leefomgeving en het imago van de gemeente (mede) bepalen.

Inrichting:

- Instandhouden waardevol groen; het groene geraamte in de kern, wijken en buitengebied handhaven en indien mogelijk compenseren van maatregelen in de directe omgeving.
- Waardevolle bomenstructuren worden aangevuld tot volledige structuren, waarbij passend plantmateriaal wordt toegepast.
- Duurzame keuzes voor nieuwe (her-)inrichting zoals bewuste keuze ontwerp (beheertechnisch), plantmateriaal (levensduur, ziektegevoeligheid) en levensvatbaarheid/ grootte van groenvoorzieningen (voorkomen snippergroen)
- Op specifieke plekken wordt gekozen voor een tijdelijke groene inrichting.
- Bermen hebben een verkeerskundige functie en bezitten ecologische waarden doordat ze gebieden verbinden.

Beheer en onderhoud:

- Beheer afstemmen op de aanwezige inrichting zoals bedoeld in het ontwerp.
- Overlast en gevaarlijke situaties voorkomen door tijdig controleren en ingrijpen.
- Bewuste keuzes maken in werkzaamheden: duurzaam inzet beschikbare middelen voor beheer en onderhoud.

Gebruik en beleving:

- Veiligheid garanderen: voorkomen onveilige plekken, zowel op gebied van verkeer als sociaal.
- Variatie in groentypen creëren.
- Educatieve waarde van het groen op gerichte plekken (bv. Bij scholen) ontwikkelen, in samenspraak met partners.

8.2. Groen als verbindende factor

Door het aangeven van structuur en verbanden ontstaat samenhang in de openbare ruimte.

Inrichting:

- In bebouwde randzones en wijken harde randen voorkomen en wijk en buitengebied integreren door variatie in inrichting en soortkeuze.

- Variatie in habitatten creëren in het gebied, waarmee flora en fauna zich kunnen verspreiden en handhaven over een groter gebied. Leefgebieden vormen een keten door het landschap.
- Behouden en aanleg "groene vingers" in wijken: groene gebieden die vanuit het buitengebied de bebouwde kom in wijzen waarmee overgangsgebieden ontstaan tussen dorp en buitengebied. Voorbeeld in West; duin met grassen en dennen loopt van het bosgebied naar binnen de wijk in.
- Indien de locatie te klein of niet geschikt is voor kansrijke ontwikkeling, wordt bewust gekozen voor een andere invulling. Het instandhouden van ongeschikte locaties met veel ingrepen zal weinig resultaat bieden, is niet duurzaam en kost veel geld.

Beheer en onderhoud:
- ecologische waarden van de randzones verhogen door toepassen selectief beheer zoals gefaseerd maaien.
- De gemeente informeert en betrekt overige terreinbeheerders bij het creëren van de verbindingen. De gemeente activeert bijvoorbeeld campingeigenaren, boeren en particulieren voor instandhouding of de aanleg en extensief onderhouden van groen.
- Overlast van natuurvriendelijk beheer zoveel mogelijk beperken voor burgers en gebruikers van de openbare ruimte.

Gebruik en beleving:
- Ecologische waarden in samenspraak met bewoners ontwikkelen (ter voorkoming overlast voor de burgers)
- Sport en recreatie integreren met natuurontwikkeling in de randzones (wandelpaden, fietsroutes, visvoorzieningen)
- Onaantrekkelijke plekken worden gericht door een groene omlijsting aan het zicht onttrokken, zodat de groene structuur behouden blijft en versterkt wordt.

8.3. Gebruik, beleving en waarden van groen afstemmen

Het gebruik van groenvoorzieningen hangt samen met de aard, omvang, inrichting en bereikbaarheid van die voorzieningen. Het gebruik en beleving moet afgestemd zijn op de behoefte.

Inrichting:
- De functies en waarden van het groen dienen afgestemd te worden op de lokale of (boven-) gemeentelijke behoefte. Hiertoe worden de diverse behoeften gekoppeld aan de waarden die het huidige groen vervult. Hiermee wordt in kaart gebracht welke groenvoorziening welk doel dienen, en kan gericht ontwikkeling worden opgezet en keuzes worden gemaakt bij meerdere claims op de beschikbare ruimte.
- Ecologische waarden worden met voorrang ontwikkeld in de gebieden die vanuit het landelijk / provinciaal beleid zijn aangemerkt als ontwikkelgebieden. In deze gebieden worden de overige wensen ingepast indien mogelijk.
- De bereikbaarheid van de gebieden wordt aangepast op de functie. Indien nodig worden extra routes aangelegd of specifieke maatregelen genomen het gebied toegankelijk te maken.

Beheer en onderhoud:

- De onderhoudsniveaus worden op beeldkwaliteit vastgesteld. Wanneer de onderhoudsniveaus onvoldoende blijken, kan een gericht actie of omvorming naar nadere (eenvoudiger te beheren) beheergroepen een oplossing bieden.
- Groen langs randen (beplanting, bermen etc.) wordt intensiever onderhouden teneinde overlast voor gebruikers een aanwonenden te voorkomen.

Gebruik en beleving:

- De groene beleving wordt ontwikkeld op de gebieden waar dit gewenst is. Plekken met beperkte groenvoorzieningen in de directe omgeving krijgen hierbij voorrang om het groen toegankelijker te maken.

8.4. Afwegen en claimen van ruimte in de openbare ruimte

Om het groene karakter en imago van het eiland te borgen is het noodzakelijk dat er voorwaarden met betrekking tot zowel de boven- als ondergrondse ruimte in beleid worden vastgelegd.

Inrichting:

- De gemeente toetst de diverse beleidsplannen op de uitspraken welke worden gedaan en welke eisen worden gesteld aan ontwikkelingen. Vanuit deze toetsing wordt een afweging gemaakt voor de keuze op een specifieke locatie of in een specifiek gebied.
- bij nieuwe ontwikkelingen worden aan het groen meerdere functies toegekend (bv. Waterberging) zodat het groen een duurzaam karakter krijgt. Dit groen krijgt zowel bovengronds als ondergronds voldoende ruimte.
- De huidige hoeveelheid groen in de kern wordt gehandhaafd en waar mogelijk versterkt.
- De gemeente past zoveel als mogelijk compensatie van groen toe, wanneer door ontwikkeling van locaties de bestaande groenvoorzieningen moeten wijken. Deze compensatie vindt ook zoveel mogelijk in de directe omgeving plaats en vormt in totaliteit een vergelijkbare massa als het groen dat wijkt. Dit is nodig omdat de recreanten de beleving voornamelijk uit het groen halen. Zonder compensatie van groen gaat de aantrekkelijkheid van het eiland op den duur achteruit.

Beheer en onderhoud:

- De huidige groenvoorzieningen worden in stand gehouden en hersteld/ beschermd door tijdig onderhoud. Kleien schades worden hersteld en verouderd groen wordt op vakniveau hersteld/ op niveau gebracht.
- Verouderd groen in grotere arealen wordt doelgericht aangepakt, passend binnen de visie op het groenbeheer op de plek.

Gebruik en beleving:

- De mening van burgers wordt door enquêtes of informatieavonden meegenomen in de planvorming en vormt naast de technische en ruimtelijke mogelijkheden een belangrijke pijler in de afweging.
- Wanneer niet kan worden voldaan aan de wensen en behoeften van de bewoners, wordt met een duidelijke onderbouwing aangegeven welke keuzes worden gemaakt en welke compenserende maatregelen getroffen kunnen worden.

9. Financiën

In dit hoofdstuk worden de beheerkosten per beheergroep vanuit de duurzame instandhouding specifiek weergegeven. Dit is globaal bezien het benodigde budget om de aanwezige groenvoorziening duurzaam in stand te houden. De eenheidsprijzen zijn op basis van de landelijke normen aangepast met een "eilandtoeslag" voor transport. Voor afschrijving wordt 6% per jaar van het totaal beheerbudget aangehouden.

De kosten voor onderhoud zijn gekoppeld aan de kwaliteit. Doordat de kwaliteit in dit beleid gekoppeld is aan de beheergroep, groentypologie en het ruimtelijk gebied wordt deze direct meegenomen. (Opgemerkt moet worden dat niet volledig inzichtelijk is in hoeverre de inrichting van de beheergroepen overeenkomt in de in dit beleid gestelde inrichting, waardoor de aantallen per kwaliteitsambitie kan afwijken.) De areaalgegevens komen uit een doorrekening van 2008 en zijn niet erg actueel.

Bomen	2400 stuks	€ 33.893
Gras	380.836 m2	€ 81.745
Hagen	650 m2	€ 990
Sierheesters	7.900 m2	€ 22.068
Bosplantsoen en singels	50.490 m2	€ 25.476
Subtotaal		**€ 164.172**
Afschrijving 6% van € 164.172		**€ 9.850**
TOTAAL		**€ 174.022**

10. Vervolgacties

1. Beleidsplan na vaststelling toevoegen, als onderdeel van, aan Modulair groentotaalplan
2. Beleid uitwerken in beheerplannen en uitvoeringsplannen en daarmee Modulair groentotaalplan meer completeren.
3. Zodra het groentotaalplan met de vier eerste modules is gevuld kan deze digitaal worden gemaakt en operationeel op de website worden geplaatst. Het groentotaalplan is dynamisch, er kunnen modulus worden toegevoegd of worden gewijzigd.

